

У БѢОГРАДУ 6. А П Р И Л А 1856.

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ и. Ненадовићъ.

ТЕЧ. V.

Овай листъ излази на табаку Вторникомъ и Петкомъ. Цѣна му е за три мѣсеца 5, а за пола године 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врсте 5 краиц. за трипутъ.

№ 28.

НАША ТРГОВИНА.

III.

Строга и непремѣнлива узаймность влада дакле између своју поява живота како поединогъ човека тако и цѣлогъ народа; она се распространява и стѣснява осимъ наше волѣ по законима, на којима почива, према е мы на нашу користь руководити можемо. Подобно као што человекъ жертвомъ маколикѣ свое снаге, мудрости, повчане суме, окретности — неможе найпростѣи цвѣтакъ створити, него само може трудъ и вѣштину око, слезу, заливаня, плевльня, закланья одъ потре, жеге и мряза употребити, па чекати, да стручакъ изникне и порасте и цвѣтъ се развѣе; исто тако неће моћи ни поедини люди, ни макоя снажна и разумна држава, ни само цѣло човечество изображенѣ, трговину, мораль — у каквой земљи или кодъ поединогъ човека створити, него могу услови-ма тѣй поява олакшати дѣйствованѣ, па чекати, да се появи сами створе. Они могу узаймно дѣйствованѣ ранѣи саставны частица землѣ, влаги, топлоте и сѣмена олакшати, па успѣхъ изчекивати, кои неће послѣдовати, ако е каменъ сѣме притиснуо, црвь га нагризао, и струкъ жега или мразъ опалили; они могу и изображенѣ олакшати осниванѣмъ школа, издаванѣмъ сходны кнѣига и новина, добримъ учительима — и успѣхъ очекивати, кои неможе послѣдовати, ако родители свою дѣцу никако или неуредно у школу шлю, ако дѣца у кући ништа добро нечую, ако е у народу пука сиротиня и т. д. Нека се милиони на изображенѣ народно троше, найбільи професори поставляю, учени люди са стране гомилама призову и исто тако гомилама младићи ради изображеня на страну пошлю, найбіль кнѣиге издаю и покланяю — сво не изображенѣ привидно, лабаво, шуплѣ быти и остати, ако народъ не развѣенъ у свакомъ другомъ смотреню, и одъ свегъ оногъ трошка и труда быће само толико правогъ плода, уколико овай темеля у свестраной развѣености народа нађе. Примѣра ради можемо просто рећи: Универзитетъ непринеси ондѣ плода, гдѣ жене и селяци незнаю читати и писати; трговине у оной земљи нема, гдѣ су дућани као одъ артие, гдѣ касацинъ на своимъ алынама крви, масти, лоя и парчета мяса одъ своју нѣимъ

одъ 10 година овамо закланы животиня као за вѣчный споменъ носи, гдѣ е бакалинъ замастивши се и искалявши се частицама свакогъ свогъ еспапа тако рећи регистаръ или излогъ свою артикула, кое на продаю има.

Ова узаймность влада далѣ несамо у границама државе, него постои и између свою држава народа. Човекъ живи у друштву основаномъ на свези фамилие, сродства, свойте, прѣятельства, общине, државе и одношеня између држава — човечества. Свезе су ове яче или слабѣе, али остаю опетъ свезе. После смрти и мученя найяча е казнь за човека одлученъ одъ овы свеза. Као што се неможе найсрѣнни у своіой фамилии, међу своимъ познаницама, у своіой общинѣ, и државѣ, и поедине државе везане су съ другима езибомъ, правама, вѣромъ, прѣятельствомъ, еднакомъ судбомъ, интересима матеріалнимъ, кои буду основъ вишегъ каквогъ интереса. Основи овы свеза се испрекрштаваю, но свакій и понаособъ има у себи снаге и дѣйствуе. Зато могу и оне државе лако обстати и среѣне быти, у којима се више езика говори и различитимъ начиномъ Богу моли, ерѣ и други, ячи основи у само привидно неприродной свези држе; као што една народность, едне прави, една вѣра у разнимъ државама саме или поредъ други основа обстати могу, ерѣ, или болѣ, ако у себи за свое появляванѣ и обстанакъ доста снаге имаю. Свакій основъ народногъ живота има снаге у своемъ дѣйствованю, коя до неке границе у земљи и изванъ землѣ допире. Што су ячи ови основи кодъ когъ народа, тимъ яче се они у земљи изявлюю и тимъ далѣ и изванъ землѣ допиру. Изображенѣ народъ пустио е жиле свогъ душевногъ развитка до у найдалѣ землѣ, онъ влада духомъ своимъ надъ странимъ народима. Богатствомъ, вѣштиномъ, трудомъ, карактеромъ, исторіомъ одлична земля има подобногъ уплива у странимъ, тимъ появима манѣ одличнимъ, земляма; но у исто време подлежи она упливу овы земаля, ерѣ сиромаштво, неокретность, немарность овы земаля отежаваю развитакъ оне землѣ. Зато и теже по некомъ нагону сви народи, да се, уколико е могуће, еданъ другомъ приближе, и ако цѣломъ народу и nebude могуће исто учинити, то учини баръ она часть нѣгова, коя речену свезу између нѣга и страны народа као посредникъ одржава, а то су: учени, званичници, тр.